

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Commentarii Tres in Universam Aristotelis Philosophiam

Commentarius Secundus In Octo Libros Physicorum Aristotelis

Crespin, François

Bruxellæ, 1652

Disputatio Vltima. De Existentia Creaturam ab æterno.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95369)

creaturæ ab eo positivè pendeant : ita non potest esse positivè immensus, ac per consequens positivè penetrativè in omnibus creaturis, quin omnes creaturæ positivè illum penetrarent, ac per consequens sint illi positivè præsentès : ergo, &c.

LXX. Dices 1°. creatura erit quidem positivè præsens Deo per suam entitatem, sed non per ubi realiter distinctum : ergo, &c.

LXXI. Sed contrà 1°. hinc sequitur ultimam superficiem hujus mundi esse Deo & creaturis præsentem per suam entitatem, contrà suos Authores. Ratio sequelæ est, quia si extrà hunc mundum poneretur alius mundus, esset illi necessariò positivè præsens, vel ab eo distans positivè, nullà factâ in illo mutatione intrinsecâ: quia positivè inter ipsum & hunc mundum posset aliud ens interponi, haud secus quàm nunc positivè inter duas mundi inter-cisi diametraliter oppositas superficies, omnia corpora intercepta interponuntur.

LXXII. Contrà 2°. sicut creatura à Deo solo pendet per productionem realiter à se distinctam : licet Deus sit absolutus illius Dominus, & ex essentia sua determinatus, ut illam habeat à se pendentem : eò quòd illa creatura sit indifferens, ut sit, vel non sit, ut à Deo solo, vel Deo simul & creatura pendeat, &c. sic creatura Deo soli præter ipsam existentem, præsens esse debet, per ubi realiter à se distinctum, licet Deus sit immensus & ex essentia sua determinatus, ut illam habeat sibi positivè præsentem, eò quòd illa creatura sit indifferens ut sit in hoc, vel in illo loco aptitudinali; à dextris vel à sinistris hujus alterius rei localis; ut Deo soli, vel Deo simul & creaturæ positivè præsens sit, &c. Hinc quidem verum est, quocumque & quomodocumque ponatur creatura, semper habere præsentiam ad Deum, sicut quocumque & quâcumque actione producatur creatura, semper habet dependentiam à Deo: sed verum non est, quocumque ponatur, habere eandem præsentiam, sicut verum non est quâcumque actione producatur, habere eandem dependentiam: ac proinde, cum ad hanc, vel illam, indifferentiam habeat, illa ad unam præaliâ præsentiam, aut dependentiam, determinari

debet, per aliquid realiter à suâ entitate distinctum : unde vel nobiscum ubi motui locali realiter identificandum, vel in ista absurda contrà rationem & auctoritatem incidendum.

LXXIII. Dices 2° ex Oviedo Physic. cont. 15. p. 8. n. 3°. creaturæ erit præsens Deo, non per ubicationem aliquam in se receptam, sed per ipsam Dei immensitatem.

LXXIV. Sed contrà est 1°. quòd sic creatura omnis esset Deo præsens per seipsam, sicut ubi positivum creaturæ est Deo per seipsam præsens : ubi autem non est Deo præsens per Dei immensitatem, si per seipsam : ergo nec creatura ulla.

LXXV. Contrà 2°. immensitas Dei non est ratio constituendi creaturam finitè Deo præsentem, sed infinitè, prout indivisibiliter infinita est : & reverà, cum sit indifferens ad quamlibet ad se creaturæ localem correspondentiam finitam, non apparet quomodo aliam dare possit, quàm infinitam: quam tamen non admittunt adversarii in creatura illa, quæ nullibi esset : ergo, &c.

LXXVI. Contrà 3°. sicut Dei omnipotentia non est sic ratio constituendi creaturam positivè à Deo productam, ut creatura existere possit, quin ullâ productione producatur ; ita Dei immensitas non est sic ratio constituendi creaturam Deo positivè præsentem, ut creatura existere possit, quin ullum ubi habeat.

LXXVII. Confirmatur: creet Deus in instanti A duos homines, in instanti B annihilat eorum ubicationes, & sine ubi eos conservet; vel erunt adhuc homines unus & unus, vel non? non 1um, quia propter defectum approximationis, non est ratio, cur utrumque corpus uni animæ non uniat, & cur duæ animæ uni corpori non uniantur, vel cur eorum corpus & anima inter se uniantur, & hominem componant; neque etiam 2um, quia aliqui inde sequeretur hominem non posse existere, & partes ejus non esse sibi invicem positivè præsentès, posse tamen hominem existere, & partes ejus non esse Dei immensitati positivè præsentès, cum tamen eadem sit, positiva partium inter se, & cum Deo præsentia. Sequela est absurda : ergo, &c.

DISPUTATIO ULTIMA

De Existentia Creaturarum ab æterno.

DUBIUM I.

An Creatura permanentes, aut successive potuerint esse ab æterno.

RESOLUTIO.

I. **D**ico contrà Bonaventuram, Albertum Henricum, Toletum, Valesium, Murciam, & plures Thomistas, non admit- tentes infinitum in actu : item contrà Mendozam admittentem infinitum in actu, & alios; creaturæ, sive permanentes, sive successive potuerint esse ab æterno. Ita è nostris Complut. & P. Daniel à S^o Iosepho 1° p. Disp. ult. & alii.

II. Probatur 1° auctoritate Aristotelis, qui cum expressè docuit mundum esse ab æterno (licet contrà fidem & parùm consequenter : quandoquidem neget infinitum actu esse possibile) à fortiori docuit eum potuisse ab æterno.

III. Probatur 2°, quia mundus, tam quoad creaturas successivas, quàm permanentes potuit esse ante, & ante, quàm fuit, in infinitum : si enim uno anno antè, quidni duobus, tribus, & sic in infinitum? ergo & ab æterno. Frustra negat consequentiam Murcia, eò quòd, si tempus esset ab æterno, esset infinitum actu, quod est impossibile, inquit : si verò antè, & antè in infinitum esset, esset tantum infinitum syncategorematicè. Ostendimus enim suprâ omne infinitum syncategorematicè esse infinitum categorematicè, sive actu : undè id omninò frustra dicit.

IV. Probatur 3°, mundus, tam quoad creaturas successivas, quàm quoad permanentes, potest esse in æternum à parte post, ergo & ab æterno à parte antè: iterum frustra negat consequentiam Murcia, dicens, ex antecedente non sequi dari infinitum actu, sicut ex hoc : frustra, inquam, quia hoc & illud, in ratione infiniti, idem sunt, ut etiam ostendimus supra :

Q 2

pra :

præ: numquid enim omnes creaturæ duraturæ in æternum à parte post, simul & semel finē ullo fine suæ durationis coexistunt toti æternitati Dei à parte post? cur hoc, nisi quia infinitæ actu in duratione?

v. Probatur 4°. quia nulla est repugnantia: ergo, &c. Probatur antecedens: quia si quæ esset: vel illa esset ex parte creaturæ, & hæc non, quia à natura dicit præcisè esse creatum, abstrahendo ab esse creato in tempore, aut æternitate: vel ex parte Dei? & hæc etiam non, quia æternus est, & ab æterno infinitè potens: si enim Pater potuerit ab æterno Filium generare, quidni & creaturam aliquam infinitè imperfectiorem? supponas enim Patrem esse agens necessarium creaturæ, sicut fuit Filii, non ideo erit potentior: tunc tamen creaturam ab æterno produxisset, sicut Filium ab æterno produxit: libertas autem non obest, quia sicut causa necessaria eodem instanti, quo est, agere potest necessariò, ita causa libera eodem instanti, quo est, agere potest liberè, quia ad agendum non requiritur prioritas temporis in causa. Dicere autem cum P. Oviedo, effectum creatum petere esse in tempore; omninò fictitium & gratuitum est, nisi aliqua ratione funderetur & firmeretur.

vi. Confirmatur solutione Argumentorum.

vii. Obijcies 1° auctoritatem SS. Patrum, 1° Ambrosii lib. 1° Hexameron. cap. 3°. *inconveniens est putare creaturam posse esse coeternam creatori suo.* 2° Basilii citati à Murcia, qui id ipsum dicit esse blasphemum, idem ferè Damascenus & Augustinus apud eundem.

viii. Respondeo SS. Patres ibi loqui, non tamquam in sententia certa, sed probabiliter, ut aliàs sæpius contingit in Augustino, D. Thoma, & aliis: dici tamen potest illos velle esse inconveniens & blasphemum putare creaturam posse esse necessariò coeternam suo creatori, ita ut sit Deus ad eam ab æterno creandam necessitatus: quia liberè omnia creat, etiam creaturam, cui ex conditione suæ naturæ debita esset æternitas: nam Deus agere potest suprâ naturam rei, sic etiam patet ad SS. Patres, qui contrâ Arium probant Filium Dei esse Deum, quia est ab æterno: ille enim necessariò fuit ab æterno, ideoque Deus: directius tamen responderi potest, illos loqui ex hypothefi, quòd omnis creatura sit in tempore creata, juxta illud Genes. 1°. *In principio creavit Deus cælum & terram*, & definitionem Concilii Rhemensis, quòd nulla creatura fuerit de facto ab æterno (de creabili enim nihil tangunt,) quâ hypothefi positâ, bonum est argumentum: *Filius Dei fuit ab æterno, ergo est Deus.*

ix. Obijcies 2°, illa creatura esset creata, ut supponitur, & non esset, quia non esset instans assignabile in quo creata esset; sed hoc contradictionem implicat: ergo, &c.

x. Confirmatur, quidquid est creatum, debet transire de non esse ad esse: quia creatio est productio rei ex nihilo: ac proinde per illam est transitus de non esse ad esse: sed illud quod transit de non esse ad esse, debet prius tempore non esse, quàm sit: ergo, &c.

xi. Respondeo negando majorem pro 1ª parte: ad 2^{am} verò, Respondeo supponi falsum, videlicet, debere dari aliquod primum instans, in quo creatura creata sit: licet enim assignari debeat aliquod instans, in quo creatura creata sit, non tamen primum assignari debet; quia cum sit creata ab

æterno (ut supponitur) quodlibet instans assignabile præsupponit infinita instantia, in quibus prius, & prius in infinitum antè, creata sit: idem contingit singulis momentis in creationibus creaturarum: quia nulla est assignabilis pars proportionalis horæ, in qua primum res creata sit, eò quòd partes proportionales sint infinite, licet assignari possit aliquota, quia aliquotæ sunt finitæ: quælibet enim proportionalis, quæ assignabitur, habet infinitas alias præcedentes in quibus antè, & antè in infinitum res creata sit: ex quo vides illud argumentum omnes æqualiter urgere. Ad Confirmationem

xii. Respondeo distinguendo antecedens: quidquid est primum creatum, transit de non esse ad esse, concedo antecedens; quicquid non est primum creatum, sed ab æterno productum, & ab æterno conservatum, nego antecedens: quia illud semper est. Ad probationem antecedentis, etiam distinguo, creatio est productio rei ex nihilo positivè, ita ut aliquo instanti debuerit nihilum præcedere, nego assumptum: ex nihilo sui negativè, ita ut sit tantum productio independentè à subiecto, sive non ex aliquo subiecto, concedo assumptum; sed hoc non importat non subiectum fuisse prius, sed tantum concomitanter: quia hoc ipso, & non antè, quòd est creatio, est productio ex non subiecto: alioqui cum Deus sit ex non subiecto, antè Deum debuisset esse non subiectum: quod nullus dixerit.

xiii. Obijcies 3°. nihil est prius æterno, ut sequitur ex Responsione jam facta: sed motus habet prius & posterius: ergo, &c. Probatur minor, tum quia successivus, tum quia necessariò debet habere terminum à quo: tum quia Sol v. g. productus ab æterno debuisset produci in aliqua parte cœli determinata, quæ fuisset ipsum prius & terminus à quo motus Solis: ergo, &c.

xiv. Respondeo 1°. retorquendo argumentum in æternum à parte post; nihil est posterius æterno; sed motus habet prius & posterius: ergo, &c.

xv. Respondeo 2°. distinguendo minorem; sed motus habet prius & posterius se adæquatè & collectivè sumptò, nego minorem; habet prius & posterius in se, & se adæquatè distributivè sumptò, concedo minorem: certum enim est imprimis motum habere plures partes, quarum una sit prior, alia posterior, & consequenter omnes partes distributivè sumptas habere priorem se: deinde certum etiam est quælibet diem v. g. adæquatè sumptum, habere priorem & posteriorem in infinitum: falsum tamen est omnes collectiones omnium dierum, qui ab æterno fluxissent, si mundus ab æterno fuisset, habere priorem; quia alioqui æternitas à parte antè non esset infinita, haberet initium, &c. videlicet istum diem priorem se; ad quæ non satis attendit Arriaga, cum probat ex durationibus ab æterno debere dari unam primam omnium; quia omnis duratio habet aliquam priorem se (inquit) nam inde sequitur contrâ suppositum non esse factam collectionem omnium dierum à parte antè.

Ad probationem verò minoris,

xvi. Respondeo ens successivum, non esse illud, quod habet prius se, sicut ens successivum non est illud, quod habet posterius se; sed quod habet in se prius & posterius, uti haberet motus ab æterno; idem est de termino à quo, & ad quem; quia illud non est successivum, quod habet terminum à quo priorem se, & terminum ad quem posteriorem se, collectivè sumendo omnes illius partes; alioqui

alioqui æternitas nostra à parte post non esset successiva; sed quod in se habet terminum à quo, & terminum ad quem: ad id verò quod additur de sole, Respondeo illum productum iri in parte determinata cœli; sed non primò; quia quodlibet instans assignabile in quo dicatur in illa parte productus, præsupponit aliud, & aliud in infinitum, in quo in illa parte productus sit: undè illa pars non potest esse ipsum prius, & primus terminus à quo ipsius motus cœli; quia, & infinita instantia, & infinitos terminos à quo prius existentes præsupponit, in quo semper decipiuntur adversarii.

xvii. Objicies 4°. si creatura fuisset ab æterno, jam esset verum dicere, infinitum sive æternitas pertransiit; sed hoc est absurdum; ergo, &c. Probatur minor, quia infinitum pertransiri non potest: ergo, &c.

xviii. Respondeo 1°. retorquendo argumentum in æternitatem à parte post; si creatura esset in æternum, aliquando verum esset dicere, jam infinitum, sive æternitas, pertransiit; sed hoc est absurdum, ut antè: hanc retorsionem fatetur Arriaga indissolubilem esse, ejusque solutionem in alia vita expectandam: verum non est, cur id dicat Arriaga, cum in nostra sententia istis argumentis aliunde satis clarè satisficiamus.

xix. Respondeo 2°. distinguendo majorem, jam esset verum dicere, infinitum, sive æternitas, tempore infinito pertransiit, concedo majorem; quia hoc est dicere æternitas est tempus infinitum, quod omnino verum est: jam esset verum dicere infinitum, sive æternitas, tempore finito pertransiit, nego majorem; infinitum duratione, tempore quidem finito pertransiri non potest, bene autem infinito tempore commensurari, quod ibi per ly pertransiri intelligi debet.

xx. Objicies 5°. nihil productum ab æterno, potest ab æterno corrumpi; quia alioqui deberet simul esse & non esse, nam corrumpi supponit esse, & dicit non esse: sed omnis creatura omni tempore potest à Deo corrumpi: ergo, &c.

xxi. Respondeo distinguendo minorem: sed omnis creatura potest omni tempore à Deo corrumpi, positò quòd fuerit antè, concedo minorem; non enim, ut constat ex argumento, potest corrumpi, nisi antè fuerit; potest omni tempore à Deo corrumpi, positò quòd non fuerit antè, nego minorem: creatura autem existens ab æterno, non potuit fuisse antè; ac proinde, nec ab æterno corrumpi; potuit tamen produci ab æterno, quia produci ab æterno, non supponit non fuisse antè. quòd verò Deus illam creaturam ab æterno productam ab æterno corrumpere non possit, non est defectu potentia in Deo, sed in objecto, videlicet, quia non potest simul ab æterno res esse & non esse, quod sequeretur; quia tamen Deus illam creaturam liberè produxisset, licet necessariò per æternitatem duraturam, ex hypothesi quòd à Deo producta esset, censeretur ex consequenti illam liberè conservare & remanere absolutus illius Dominus, eò quòd totum oriretur ex suppositione creationis Deo liberæ; sicut enim duro 40 annis, supposito quòd Deus decreverit me 40 annis conservare, nec antè potest me annihilare, quantum est ex parte sui decreti; ideonè absolute necessariò me conservat, & perdit absolutum in me dominium? Absit.

xxii. Objicies 6°. productio creaturæ fuit

perfecta; sive absoluta uno instanti, vel non? si 1um, illud instans fuit instans 1um, in quo creatura existit; quod æternum excludit: si 2um, ergo creatura aliquod instans præsupponit in quo perfecta non fuit, quod æternum etiam excludit.

xxiii. Respondeo totum illud argumentum evidenter retorqueri in æternum à parte post; productio creaturæ quocumque instanti ex futuris erit perfecta, vel non? si 1um, illud instans erit ultimum, in quo creatura existet, quod æternum à parte post excludit: si 2um, ergo creatura aliquod instans post-ponit in quo perfecta non erit, quod æternum etiam excludit: si dicas creaturam sic fore uno instanti ex futuris perfectam, ut sit uno & omnibus futuris perfecta; dic similiter sic esse perfectam uno ex præcedentibus, ut uno & omnibus præcedentibus sit perfecta, alioqui argumentum concluderet ipsum Deum non esse ab æterno: vel enim Dei existentia est perfecta uno instanti, vel non, &c.? quod tamen est hæreticum. Pro horum complemento, sit

QVÆSTIVNCVLA.

xxiv. QVæres an generationes animalium potuerint esse ab æterno, & quomodo?

xxv. Respondeo non potuisse eo modo, quo jam sunt ordinariè, videlicet, ex prævia dispositione, & successiva membrorum conformatione; potuisse tamen hoc sensu, quòd antè quamlibet assignabilem alia præcessisset, ita ut aliqua non sit, quæ priorem se non habeat; sive sic ut ab æterno non fecisset Deus aliquod individuum animalis, de quo verum esset dicere, est omnino primum, Deus non fecit prius illo, &c. sed ita unum creasset, ut semper priora & priora creasse debuisset; sic enim in tempore numquam creat aliquod individuum animalis, de quo verum sit dicere, est creatum in omnino prima parte proportionali temporis, non datur pars proportionalis temporis prior in qua creatum sit, &c. sed ita quodlibet in una parte proportionali temporis creat, ut semper in priori & priori creasse deberit: si verò supponas unum hominem creatum ab æterno, & petas an ab ipso potuerint esse generationes infinitæ ab æterno? Respondeo per Deum potuisse; ita tamen, ut nulla detur prima, sicut nullum datur primum instans, aut prima pars motus, in æternitate; sed ita ut quemlibet hominem ab ipso genitum assignabilem alii infiniti ab ipso geniti præcesserint; sicut quamlibet partem motus ab æterno existentis aliæ infinitæ præcesserunt, ita ut non sit prima illius pars assignabilis.

Hæc quidem abundè probant ea, quæ ad stabiliendam præcedentis Dubii Resolutionem præmissimus; præsertim cum probatum sit Deum, tot instantibus præcedentibus, rerum, sive permanentium, sive successivarum, non existentias seu negationes tollere potuisse, quot præcesserunt existentiam; cur enim potius de facto negationem ablatam, quàm illas potuisset? & illæ sunt infinitæ à parte antè, prout à parte post, utpotè ab utraque parte fine carentes. Sed difficilis occurrit objectio.

Dices 1°. Si sicut quamlibet partem motus ab æterno existentis aliæ infinitæ præcesserunt, ita ut non sit prima illius pars assignabilis, quam infinitæ aliæ non præcesserint; sic in generationibus hominum ab æterno, quamlibet infinitæ aliæ præcesserint;

rint; neque hæ generationes, neque partes motus, dici poterunt esse ab æterno, magis quàm ego, aut quodvis aliud, quod infinitum tempus præcessit, dici possit fuisse ab æterno: ergo, &c.

Respondet noster P. Daniel à S. Iosepho in 1^m p. de Creatione rerum c. 4°. negando quod in æternitate nil detur prius, adeoque esse oporteat primum, omne quicquid ab æterno est: nam (inquit) ut verum est, in æternitate non esse quicquam prius, quod idem posterius non sit; ita falsum est, cum æternitatis conditione pugnant, ut in ea sint alia alius priora.

Sed contrà, per hoc nil solvit: nam, non quidquid est in æternitate est ab æterno: verum quidem est, quod omne id, quod ab æterno est, habeat posterius, & prius non habeat: sed quâ posteriori correspondet, ab æterno non est, & multò minùs quâ posterius infinita se priora supponit, quod cum cuilibet generationi earum, quæ sunt ab æterno, conveniat, uti & cuilibet parti motus existentis ab æterno, objectio rectè contendit, neque illas, neque hunc, posse esse ab æterno; quod ibi non solvitur. Quare aliter

Respondeo 1° retorquendo argumentum in ipsas generationum istarum & partium motus negationes, quæ, in omnium sententia, fuerunt ab æterno, & tamen nulla earum est assignabilis, quæ infinitas alias non præsupponat.

Respondeo 2° distinguendo assumptum, motus ab æterno existentis partem quamlibet spectatam quâ parte infinitum ex partibus motus conflatur, aliæ infinitæ præcesserunt, nego assumptum; quia, cum ut sic distributivè & ut una seorsim ab aliis sumi non possit; sed collectivè & conjunctim cum infinitis aliis sumi debeat, eò quod infinitum ex solis infinitis conflare possit & debeat, ne vel una eam ut sic præcedere potest: spectatam quâ parte finitum ex partibus motus conflatur, aliæ infinitæ præcesserunt, concedo assumptum: sed priori, non

verò hoc posteriori modo, à nobis dicitur esse ab æterno. Vide dicta suprâ Disputat. 1^a de Infinito Dub. 3°. & idem dic de generationibus ab æterno.

Dices 2°. Achilles & Testudo rectè moveantur ab æterno; Achilles sua celeritate citius conficiet infinito tempore idem spatium, quàm Testudo, ac proinde unum infinitum tempus necessariò esse debet brevius altero, quod repugnat præmissis de Infinito, loco citato: ergo, &c.

Respondet idem P. Daniel, illud reverà vincere rectum ab æterno effici non posse motum, per porrectum sine fine spatium; quia repugnat æterno anteriori ex parte motum habere principium, atque adeo ullo circumscripti limite ex parte anteriori.

Sed contrà, per hoc etiam nihil solvit: nam, non omnis motus rectus per infinitum spatium ab æterno habere debet principium, si motus ita consideretur, ut ante quamlibet illius partem, priores & priores infinitæ, quomodo motum in Resolutione consideramus, præcesserint. Quare aliter

Respondeo negando assumptum: falsum enim supponitur, videlicet Achillem qualibet parte temporis infiniti, sive æternitatis, quâ parte tempus infinitum conflatur, moturum se velocius, quàm sit se motura Testudo, quod esse evidenter falsum, convincunt fusè probata Disp. citatâ de Infinito; solum enim velocius Testudine movebitur qualibet parte temporis infiniti, sive æternitatis, quâ parte tempus finitum conflatur, id est, quolibet instanti distributivè, & ab aliis seorsim sumpto; verum motum rectum non posse hoc modo esse ab æterno; sed priori modo dumtaxat, patet ex dictis ad objectionem primam; sic consequenter solves alias his affines objectiones; quas, vel omnes alii volunt esse insolubiles, vel non nisi verbis eludunt. Sit interim in Deo rerum omnium finitorem, Librorum octo Physicorum finis.

Finis Octo Librorum.

